

Gül Dirican

TKP'nin romanı

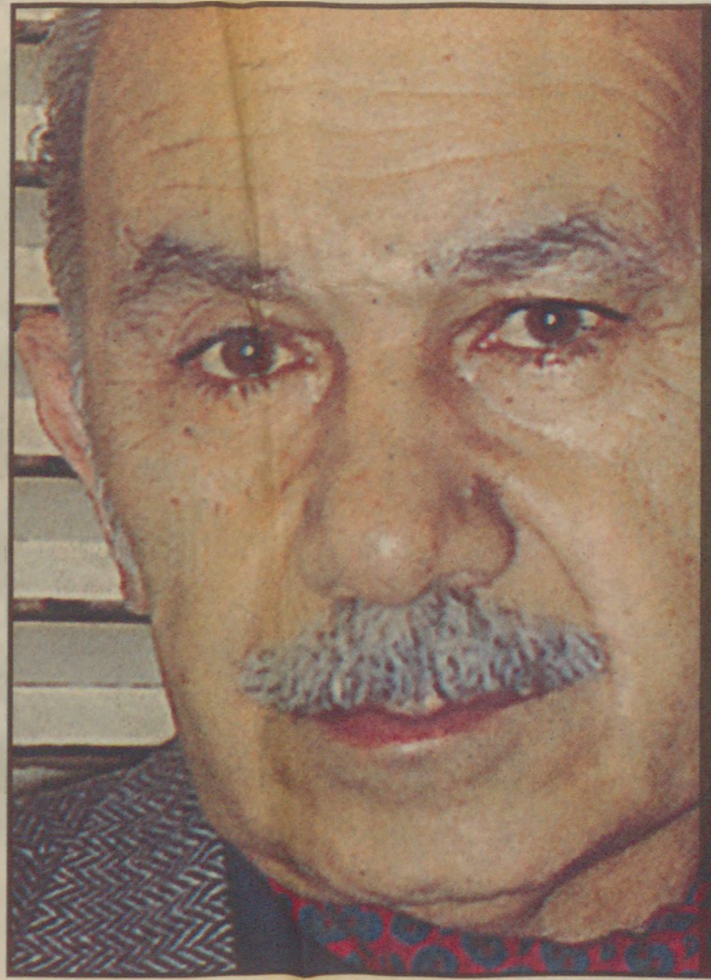
Vedat Türkali'nin 10 yıldır üzerinde çalıştığı son romanı 'Güven', bilinmeyen yönleriyle TKP'yi, MİT'teki iç çatışmaları ve İkinci Dünya Savaşı yıllarındaki Türkiye'nin siyasi ve sosyal atmosferini anlatan bir roman

Romana adını veren "güven" sözü, bu kitapta, birçok düzlemde önem kazanıyor. Kitabın adı bana hep bir hatırlatma, doğrudan dillendirilmese de okurun dikkate alması gereken bir alt okuma olarak görünüyor.

Bu ellibeş yıllık, 1944'te karar verilmiş bir roman adı. Tabii o zaman adı "itimat"tı. Gizli çalıştığımız o yıllarda TKP'de "itimat", yorumlamaya çok elverişli bir sözdü. Kime itimat edeceksiniz; nasıl bir kişiye? Sizde itimat uyandırıp uyandırmaması neye bağlıdır? Arkadaşlarımız arasında niye birine itimat ediyordunuz da, bazılarını edemiyordunuz? Ben insanlar arasındaki farklılıkları, bir devrimci hareketteki farklılıkları çizen, renklendiren bir arayış romanı olarak düşünmüştüm bunu. Biraz da o dönem Andre Malraux'un "İnsanlık Durumu" romanının etkisindeydim. İnsan ilişkileri ve devrimcilerin psikolojik çatışmaları, dayanışmaları, birbirine bağlılıkları, birbirlerinden kuşku duymaları çok iyi bir araştırma konusuydu. Bir roman için çok çekici bir konuya parmak basmak istiyordum. Hatta bu kitabın adı, '51 tevkiyatında polis kayıtlarına geçmiştir. Sorguda "nedir bu kupürler" dediler. İtimat adlı romanın çalışması dedim. İşte son on senemi bu romanın yazımına verdim.

"Güven" in, romanın son bölümünde, okuyuculara dayanışma teklifi yapılan satırlarında ipeçlerini bulacaksınız. Bu satırlarda, "bu romanı siz yazın, bu insanlar sonra, şöyle oldular, bunu da aynen kullanmak zorunda değilsiniz" deniyor. "Unutmayın ki, bütün bu olup bitenlerden, çekilen acılardan siz de sorumlusunuz. Bütün bunlar sizin sorunlarınız, anahtarınız, kendinize güvenin, yaparsınız!" Burada zannediyorum, umuyorum ki, böyle bir yaklaşım okurlara geniş bir perspektif açıyor. Daha umutlu, güvenle bakmak, bu işe kendine hazırlıklı duyumsamak, ona kıskırtmak gibi bir görevi var bu sözün.

Romanın sonunda karakterlerinin daha sonra neler yaptıklarını kısa kısa özetliyorsunuz. İki kahraman dışında. Onların geleceklerini okurların yazmasını istiyorsunuz. Neden sadece onlar?

Bir görev yüklüyor gibiyim. Eğer bu işleri siz merakla, ilgiyle izleyecekseniz, iki devrimci insan kaldı geriye, önce onların ne olduklarını öğrenmelisiniz. Türkiye'de nasıl yaşadılar, bugün ne yapmak zorundalar, eğer romanı yazmaya karar verirseniz, herhalde bunu yapmışsınızdır.

Ancak romanın başından beri ilgiyle izlediğimiz Necla gibi karakterlere bir son yazdınız.

Necla dalgalı bir hayat içinde yitti, gitti çünkü. Ben bu romanda şunu vermeye çalıştım. Bazıları bu romanı fazla cinsellik yüklü bulacaklardır. Beni insanların bu yanlarıyla da değerlendirmelerini istiyorum. Necla

benim için lezbiyen olmuş, olmamıştan önce, o hareket içerisinde ne gibi zaafı taşıdı ve o sapsamada özellikle, kadını ezen baskılı toplumun, koşulların ne ölçüde payı oldu, bunun düşünülmesini isterim. Ben buna inanıyorum. Toplumda o baskılı, özgürlüksüz, karanlık yaşam biçimi, ürkek, kapalı, küçük dayanışmalı, adeta dışarıya nefret dolu cinsel azınlık grupları yaratıyor. Necla böyle bir tip. Necla'nın hayatındaki olayların hepsi olmuş, olabilir, olabilecek gibi geliyor bana. Necla'nın Birinci Şube'de başına gelenler çok kişinin başına geldi.

Romanınızda gerçek isimler ve olaylar yer alıyor. Bu roman okurunun pek de alışık olmadığı bir durum.

Bu romanın aynı zamanda Türkiye'deki marksist hareketin ilk derli toplu, ciddi tarihçesi olduğuna inanıyorum, biliyorum. Komintern belgelerini çıkardık koyduk. Çoğunu biz de bilmiyorduk. Gençler için umarım bu kitap bir referans kitabı gibi olacaktır. Bunun içinde Şefik Hüsnü, Reşat Fuat gibi isimler yer alıyor.

Hareketin nasıl geliştiğini, Türk toplumunu nasıl damgaladığı ya da damgalayamadığını, Türk toplumundaki faşizme geçişi, Kemalist hareketle Moskova'daki marksist hareket arasındaki girintileri çıkıntıları anlatmak için kitabı gerçek, doğru kişilerle kurmak bana daha güzel geldi. Ben yalnız romancı değilim ve illa romancı olacağım diye bir derdim yok. Ben doğru olduğuna inandığım şeyleri güzel anlatmak istiyorum.

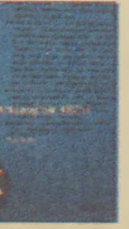
Bir tarihi, romanın içinde kullandınız. Gerçekle kurgu beraber yol alıyor.

Böyle yaptım diye sen roman tadından bir şey yitirdin mi? Ne yaptığım değil okuyucunun nasıl algılayacağı önemli. Okuyucu keyifli bir roman olarak okuyabilecekse katı kurallar beni hiç ilgilendirmiyor. Bir anlamda bu tarihsel romandır. Tabii ki, "Üç Silahşörler" gibi değil. Gerçek tarih boyutları üzerine oturtulmuş, ama romandır. Bunun roman olması, tarih ayakları üzerine oturmasına bence, engel değil. Bu romanın içinde koca bir tarih var ve bu doğrudur.

Yeni Yayınlar

Arkeolojinin ABC'si

Paul Bahn
Kabalıcı Yayınları
Çev: Banu Örenk

Bir giriş kitabı niteliğini taşıyan çalışma, arkeolojinin süregiden popülerliğinin nedenlerini açıklıyor -kimi zaman salt zaman geçirmeye yarayan, kimi zaman akademik bir kariyer olan ve bütün dünyayı saran, 2.5 yıllık bir geçmişe sırtını dayayan bir konu.

Lempriere'nin Sözlüğü

Lawrence
Norfolk
Can Yayınları
Çev: Güray Tekçe

Genç İngiliz yazar Lawrence Norfolk'un 28 yaşında tamamladığı ilk romanı "Lempriere'nin Sözlüğü", 18. yüzyıl Londrası'nda geçiyor. Genç bir bilim adamı olan John Lempriere, babasının kuşku ölümü üzerine Londra'ya gelir. Babasının ölüm nedenini araştırırken bir yandan da mitoloji sözlüğü hazırlamaya başlar. Bunları yaparken, ailesinin de ortağı olduğu Doğu Hind Şirketi'nin olağanüstü servetinin paylaşımına ilişkin 150 yıl önce imzalanmış bir anlaşmanın varlığını ortaya çıkarınca gizemli ve tehlikeli olayların içine dalmış olur.

28 Şubat Süreci

Nezvat Bölügiray
Tekin Yayınevi

Yazar, 12 Eylül dizisinden sonra yeni kitabı ile şimdi de 28 Şubat sürecini irdelemektedir. Bölügiray bu kitabında 28 Şubat sürecinin, M. G. K., irtica tehdidi, Batı Çalışma Grubu, ordunun siyasete karışıp karışmadığı, sürecin bir darbe olup olmadığı gibi konularla ilişkisi olup olmadığını inceliyor.